

АЛГЪЫШЛАУ

«Интерфакс» бийик багъа бергенди

«Интерфакс» информация агентствосы сентябрьде кесини 20-жылдыгын белгиледи. Къабарты-Малкъарны Президентин Арсен Канокоев «Интерфакс» генералный директору В.Комиссаргъа былай алгъышлуу телеграммалар бергенди:

«Хурметли Михаил Витальевич! «Интерфакс» информация агентствону коллективин ол къуурланганы 20 жыл толганына бла жогоридеги кызыгуу алышаймы.

Биоглобализм Россия агентствозу къурросеиде угъа, тыш къыраллада да бек улуу эмда бек магъанлы, къыралыбызда андан тышша да битубо болуу. Заман кесинде осперден терк да, тынгылы да халар билдирген оключ информация структура,

«Интерфакс» профессионал командасы битубо дуния информация ишини къаз алгъагъа келтирге оклюна къыйында. Былай кюнню хайырланып, кеп жыллана ичинде агентство Къабарты-Малкъаргъа энчи эс бургъаны, аны жамауат-политика жашуун, социальный-экономика айнуун кертгозоп тургъаны ючюн жогору ыразлыгъымы билдирге сюеме.

Сизге, Сизини коллегаларыгъагъа да алгъагъа эте, ишигизден мындан ары да къууангъыз, информация жумушлары рыногунда шендоча алчы болганлай тургузудейми!»

Заман к ОКОВА
КъМР-ни Президентини бла Правительствоусуну пресс-службасы.

Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини къабил кегрен членлерини ЧАКЪЫРЫУ СЕЗЛЕРИ

Биз, Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини «Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасыны юсюнден» КъМР-ни Законна тиийишликде къабил кегрен членери, гражданданы сейирлери, праводары эмда эркиликлери сакъланыларын жангылыну, республикада эсли гражд обществону къурауун эмда айынууну кесибини борчулгъа санап, жамауат биригулени (аланы белломлери) КъМР-ни Жамауат палатасын къураууа тыри къатышыргъа эмда анга кандидатланы кертгозотуноу башларгъа чакъырабыз.

Битурской эмда регионла аралы жамауат биригулени регион белломлери, регион эмда жер-жерли жамауат биригуле КъМР-ни Жамауат палатасына кесилерини келечилерин къошаргъа сюйгенерини юсюнден завлениларын бла чакъыруу сиз басмалангъан монда башлап 30 кюнню ичинде жибериге болукъларын билдиреби. Ана «Къабарты-Малкъар Республиканы Жамауат палатасын членерини битурской эмда регионла аралы жамауат биригулени регион белломлери, регион эмда жер-жерли жамауат биригулени келечилерин сайлауу» къабил этилген жорукъларын башчылыкъга алыргъа тиийиш болганларын эслерине салыбыз.

Завленигъа бла адресте сорукълары: Нальчик шахар, Ленин пр. 53-но къМР-ни кабинет. Биригулери болгъаны бла телефонна селешиге болукълары: 77-1954.

КъМР-ни Жамауат палатасын членерини алынуу эм сайлауун юсюнден жорукълар эм акнетала 2-чи бетде басмаландыла.

Уста

Көплеге болушады

Къулбайланы Нафисат халкны жашау жумушларын жалгъычтан «Горный» ательени чындай кийимле шиген цехинде ишлегени угуу жылдан аткагъанды. Ол аланы бичген, тиген да кеси этеди, керек болса, адамла кептирлен аллай кийимлеге ремонт да этеди.

«Аллай бир жылны ичинде ол къвалый бир хаш адамны юйретген болур кесини усталыгъына. Бу ательеде ишлегенинде да иги кесегин андан юйренгенди. Ол жарашылуу, огурлуу адамды. Бир заманда да ачуланын кертмезе. Башха цехде ишлегенигимме, сорлугъум болса, Нафисатка келеме, ол манга хар затны тынгылы аныглатады, -дегенди кийим тигичи Темуккуланы Мадина.

ХОПАЛАНЫ Марзипат.
СУРАТДА: Къулбайланы Нафисат.
Суратны автор алгъанды.

Хурметлеу

Атын игилик бла айтхандыла

7-чи сентябрьде В.М.Кокоев атлы Къабарты-Малкъар кырал эл молк академияны агрономия факультетини оклуу меклямы аллында аграрный вузун биринчи доктору, профессор, Россой Федерацияны бла КъМР-ни илмуларны сыйлы къуулгъучу Борис Хамзетович Фиалтшево эсгерте ачыгъанды. Анга аталгъан жыйылынуу ача, академияны шендого доктору, эл молк илмуланы доктору, профессор Борис Жирков Борис Хамзетович республиканы бла Россой аграрный билим беруиуну бла илмуун айнытугъа улуу къыйын салгъанын чертенди, аны жерни тирликлиги жаны бла тинтиулерине

лангъанларын белгилегенди. «Биоглобоний ишибиз бла, -дегенди Б.Жирков, -биз жашууну 50 жылны бийик билим берген шолгъа берген, андан 20 жылны аграрный академиягъа башчылыкъ этген алимге, педагогга, ахшы адамгъа, граждандын улуу хурмет этенибин билдиреби, намыс-сый бербез. Мен КъМР-ни Президентини Арсен Канокоева, республиканы эл молк эм аш-азыкъ министри Тембулат Эрзенова, билим беруу эм илму министри Сафарбий Шагапосовге улуу омаз этерге сюеме. Ма ала ны хайырларындын ишленгенди эм ачыгъанды бу эсгерте.

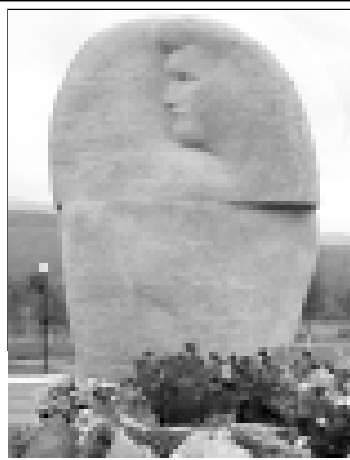
Жыйылгъанлары алларында Сафарбий Шагапосов санитар надзорну федеральный службасыны КъМР-де Управленисны таматасы Хаути Сохроков, республиканы алгъынгы эл молк министри Амирхан Кушов эм башлаха селешгендиле эмда Борис Хамзетовични игилик бла сатынгандыла.

Аны туугъан къыргындашы Залимгерин биринчи ректорну къуакъууну, юйорюню, шубехларын атыларындын жыйылгъанлагъа, республиканы башчыларына, академияны преподаватель-профессор къуакъууну Е. Фиалтшевы аты унутулмагъа этгенлери ючюн жогору ыразлыгъын билдиргенди.

Къабарты-Малкъар эл молк академияны алгъынгы эмда шендого студентлери, жуукълары бла шолхлары уа эсгертеме билге салгъандыла.

Борис БЕРБЕКОВ.
Суратланы Артур ЕЛКАНОВ алгъанды.

Тегерек стол

Мамырлык республиканы халкы бириксе сакъланырыкъды

«Юн жамауат организацины – «Адыгъ гасин», «Аланы» эм Фечени» башчылары Къабарты-Малкъарда жамауат халканы озер мурад бла шабат кюн «тегерек стол» къуакъууну, юйорюню, шубехларын атыларындын жыйылгъанлагъа, республиканы башчыларына, академияны преподаватель-профессор къуакъууну Е. Фиалтшевы аты унутулмагъа этгенлери ючюн жогору ыразлыгъын билдиргенди.

Къабарты-Малкъар эл молк академияны алгъынгы эмда шендого студентлери, жуукълары бла шолхлары уа эсгертеме билге салгъандыла.

Борис БЕРБЕКОВ.
Суратланы Артур ЕЛКАНОВ алгъанды.

БАГЪА БЕРИУ

Чеченланы Хусейиннге РФ-ни Правительствоусуну саугъасы берилгенди

Августу агъынды Россой Федерацияны Правительствоусуну 2009 жылда билим беруде РФ-ни Правительствоусуну саугъасын берюню юсюнден» буйругъу (28.08.09, №1246) басмалангъанды. Саугъалангъанлары араларында техника илмуланы доктору, профессор, РФ-ни Федеральный Жыйылууну Федерация Советини члени, Федерация Советини Билим беруу эм илму жаны бла комитетини председатели Чеченланы Хусейин да барды.

Бизни жерлешибиз федеральный Правительствоусуну саугъасына «Бийик профессордук билим берууну оклю темасында окуучуланы ху-

нерликлерин айнытугъа себеплик этген кравте педагогканы амалларын бла онглардын жарашырыгъа деген илму методика эмда практика ишлери ючюн тиийиш болгъанды.

Тегерек стол

Мамырлык республиканы халкы бириксе сакъланырыкъды

«Юн жамауат организацины – «Адыгъ гасин», «Аланы» эм Фечени» башчылары Къабарты-Малкъарда жамауат халканы озер мурад бла шабат кюн «тегерек стол» къуакъууну, юйорюню, шубехларын атыларындын жыйылгъанлагъа, республиканы башчыларына, академияны преподаватель-профессор къуакъууну Е. Фиалтшевы аты унутулмагъа этгенлери ючюн жогору ыразлыгъын билдиргенди.

Къабарты-Малкъар эл молк академияны алгъынгы эмда шендого студентлери, жуукълары бла шолхлары уа эсгертеме билге салгъандыла.

Борис БЕРБЕКОВ.
Суратланы Артур ЕЛКАНОВ алгъанды.

Ол дагында Къабарты-Малкъарны халкъларын севдилерин бардырыгъа кереклисини юсюнден окууну билдиргенди. Анга битте жамауат организациланы келечилери къатышып, Къабарты-Малкъар чачылмазлыгъа токташыргъа, аны Россой Федерацияны субъектине статусу мындан ары бир заманда да торденмезлигин токташыргъа керекдиле. Мухамед Хаджиев Къаравай-Черкес республикада миллетини арасында, ол санда Къабарты-Малкъарда да, къауаны туудуругъа бурулгъан статьяны чыкъгъанларына жарыгъа салды. СССР-ни чачан политикле Россойда да къауарусу этерге алышдыла. Жаланда халкъланы бириктенуу менденмезлигин токташыргъа керекдиле. Мухамед Хаджиев Къаравай-Черкес республикада миллетини арасында, ол санда Къабарты-Малкъарда да, къауаны туудуругъа бурулгъан статьяны чыкъгъанларына жарыгъа салды. СССР-ни чачан политикле Россойда да къауарусу этерге алышдыла. Жаланда халкъланы бириктенуу менденмезлигин токташыргъа керекдиле. Мухамед Хаджиев Къаравай-Черкес республикада миллетини арасында, ол санда Къабарты-Малкъарда да, къауаны туудуругъа бурулгъан статьяны чыкъгъанларына жарыгъа салды.

«Тегерек столгъа» къатышханды КъМР-де баргъан туурлу миллетини осперден да айтхандыла: арт кюн жылда республиканы бюджетини ок керге кбейтенди, жолла, социальный-культура магъаналары болгъан объекте ишлендиле, эпле, курорт рекреация жерле тапландырылдыла.

Орусланы «Вече» тарых-культура жамауат организациларыны башчысы Анатолий Канунков келтирген шартларга кере уа, арт эки жылда Россойни Юн жынын 11 субъектинде битте да бирин 45 субъект ачыгъанды, аларан 15 субъект Къабарты-Малкъарда. Ол жерле бла байланыш вопрос къауаруу миллетте уа, республиканы хар инсанна да магъанлы болгъаны да чертенди. Аны хайырдын республика бюджетини толады, айла бла уа адамланы жашау халлары ишленди.

«Тегерек столу» ишине «Алан» жамауат организацины башчысы биринчи орунбасары Абшаланы Магомед, Къабарты халкны «Адыгъ хас» организацины таматасын экинчи Римма Шогенова, «Вече» организацины председателин заматистин Евгений Тимофеевни къатышхандыла. Ана къауаруу илген республиканы миллетте уа, республиканы халкына саулай халкъына миллетте, динге да къармай, жетенин чертендиле. Ана мамырлык жылда республикада жашагъан битте миллетте да биринкеле сакъланырыгъын белгилегендиле.

ВарварашЕШТАКОВА.

КЫШХА ХАЗЫРЛАНЫУ

Хар сагъатны толусунлай хайырланыркъа

Озгъан ийишк бошла туруп, КъМР-ни предриятиларын эм организациларын кюч артыкъ кезуде ишлеуге хазырлау жаны бла республиканы комиссияны кезилуу жыйылуу болгъанды. Бир къулууну министрстволаны, жашуу журт-коммунальни молкени предриятиларын, подрад организациланы таматалары, шахар округланы эм муниципаль районны администрацияларны келечилери да чакъыртылгъан кенгешчи КъМР-ни Правительствоусуну Председатели орунбасарыны борун тутургъан Уналаны Кюши ачагъа эм бардыргъанды.

Баш докладны промышленность, отлукъ-энергетика комплекс эм жашау журт-коммунальни молк министри къулгъун тутургъан Айд Абрагъо этенди, къышха хазырланууда биоглобонге тамамлангъан жумушланы осперден, шарт олопте келтирип, айтханды. Жашау болууны жалчылыкъ белломде КъМР-ни Правительствоусу къабил этген

плангъа тиийишликде мадарла тамамлана баргъанларын билдиргенди. Битте алгъанда, предриятиларны бла организацилада хазырлык Нальчикде 87 проценте жуукълары болгъанды. Золск, Чегем, Черек районда да ол чекте жете кеткендиле. Жылыу бла жалчылыкъуу комплексде болгъан 380 котедан 320 чакъларына тынгылы кыралып, ала жарарма этитгендиле.

Отлукъ-жуу материалдан къышха кыстыргъы 2000 тонна болуурга керекди да, аны 1200 тоннасы жыйышдырылгъанды. Газ молкде хазырлыкны жалчылыкъ жумушла 73 проценте тутурулгъандыла. Жарауусузгъа санагъан койлеме жашагъанланы башха мекимлагъа кенчоруге бурултун мадарла да андан ары этилдиле, деп чертенди министр. Не жаны да ол туу хазырлык Чегем райондагы «Звездный» посёлкада биринчи болуп жалчылыгъанын эм айыры белгилегенди.

Доклада эм селешилуде къышха хазырлануу къауаруу плангъа тиийишликде мадарла тамамлана баргъанларын билдиргенди. Битте алгъанда, предриятиларны бла организацилада хазырлык Нальчикде 87 проценте жуукълары болгъанды. Золск, Чегем, Черек районда да ол чекте жете кеткендиле. Жылыу бла жалчылыкъуу комплексде болгъан 380 котедан 320 чакъларына тынгылы кыралып, ала жарарма этитгендиле.

люнтен ача къвалый къоратыла баргъанына энчи магъана берилгенди. Ол ырыкъ толу хайырланымлай, аны артка сыйыртмаз ючюн, къалгъан кезуде терк мадарла этимий жарамлыгъына энчи эс бургулгъанды.

Ремонт-къурулуш ишлени тамамларгъа борлангъанла (поддрчикле) къвалый кыралык мадарларны министрстволаны ведомстволаны эм административ органны жанында тынгылы контрольлукъ болмай жарамлыгъы, белгиленген борчланы тамамлауда арда къаулууну жибергендиле кысты суралгъаны айтылгъанды.

Кышакъ доклад этгенден биринчи – КъМР-ни саулык сакълануу министри орунбасары Ратмир Ачканов ведомстволу учреждениелада къвалый жуукълы тамамлангъанларын, къвалый чырмаула чыкъгъанларын, болсада толу хазырлык белгиленген болжлада жалчылыгъын айтханды.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Къырлолда – дунияда

Москва одам тономизмч торленгенди Россой Федерацияны Президентин Дмитрий Медведев келтирген шартларга кере, Москва азыр ок-окебш жылы ичинде андан тамнагъа торленгенди: шендого замангана келешин кеп къвалый жашау журтла, къырал органны эм службаланы юйери, сатуу алыу арала, аэропортла, стадионла, жангы темир жол станцияла, метроказлала ишленгендиле, автогъа жагъа ысла, станцияла къошылгъандыла, орманла, майдала кенертилгендиле, шахарны бетин бузуп

Келишимлеге кере ишлегиз

Президент Дмитрий Медведев «Газпромну» оюнучусу Алексей Миллер бла ишчи халда тобешенди. Ушакны кезиунде «Газпромну» башчысы Европаны къыралларына «кёк отлукъну» тапдыруу жаны бла келишимле къауаргъаз топурула баргъанларына, Украина уа 2010 жылны биринчи кварталына хакъын окуна телеге-

Къырлолда – дунияда

турган реклама шитле кетергендиле. Кыска айтханда, Москва ариудан ары, таза болса, кериси бла да, халкъла аралы арагъа айлана барды.

Терсликлер болгъанлары жуупагъа тартыгъыз Дмитрий Медведев иш ишлени министри Рашид Нургалыев бла тобешип, къырал-

да, артыкъда Север Кавказда криминогенный болууну юсюнден халны билдирге сюйегини аныгъатханды. Министр къыска отчот этгенди. Ингуштияны президентини Юнус-Бек Евкуровун ётпорюрге корешгенледен биринчи бунда деген ишлекиде биреу тутулгъанын, терракты къуран бардырыгъа ким башчылыкъ эткенди тохташдыруу ишле бардырына тургъанларын айтханды. «Кимле да болсунла, терсликери болгъанлары, бу жол да, мындан ары да къты жуупагъа тартыгъа. 20 жылдан башлап жашауларыны акъыры деген тутмакда олтур-

тура оуд этерге керекди», -дегенди Президент.

МВД-ны жангы башчысы

РФ-ни Президентини Дмитрий Медведев Владимир Колокольцевни Москвада Ич ишлерини министрствосуну башчысыны къулгъууна тохташханыны юсюнден Узакгъа къол салгъанды. Шендого дери ол Москвада сулмаркетде МВД-ны полковникни керох бла ардамланы ёлтюрюгенде сора отставка кетгени къулгъуну тутурулгъанды.

Паром ботхонды

Филиппинлер къвалый пассажир паром батханды. Батардан алгъа бу кеме сфатлы зат бир жанына уа тебарегенди. Экипаж къоркъуу болгъанды деп пассажирлеге билдирмегенди кеме 30 градусха дери агузгуну. Насиыла, паром топу батхыны ол тийрегиде кеме алайга жетип 957 адамны эм экипажны къуаргъандыла. Не бек кюрештен эселе да, аварилияны кезиунде те адалыгъа. Паромда иги кесек отлукъ да болгъанды. Басмагъа ХУЧИНАЛАНЫ Ануар хазырлагъанды.

Жылыу – 2010

Хурметли окуучул! 2010 жылны биринчи жарымына жазылуу кампания башлангъанды.

«Заман» газетге сиз сыякы къысты пачта белломгону да жазылыргы болукълукъсы.

Жазылууну алты айгъа багъасы торленмегенди, алгыннгылай къалгъанды-356 сом 10 халек.

Бизини индексибиз - 5132

ИШЛЕРИНИ УСТАЛАРЫ

Къыйын аруудан мен кылай кытулдум

Биогнолжодок эр кишилен араларында бир да болмаганыча кеп жайлыгын баруу барды. Аны тау тирде атын айтпалык тойломо. Мен акын оштенден, ол кызууну беэди (аденома). Аны сау этмед деп хансандан жарашдырылган кеп дарман ичи турганма. Анга да ышанмай, аптекка сатылган дарманлагыа кечемде эки жылы ичинде ана бла жашайма. Кюндөн-кюнгө кыйналадан кыйнала барам. Анализе этдирсом, кыуугуымда таа да жаратылганын, ол терк ёсуп барганын да билем. Бемиз ташы да бир болуп, мени амалсызга кыюндама.

Арууума амал излеп Владикавказга, Краснодарга да барам, ахиринде Ставропольга да тошоме. Анда уу, терен анализе этип, операциесыз болуук тойлоодо, аны уу Нальчикде да этилгекыдыла деп ююме ашырашдыла. Манга алай айтаман турганма деп чыгыш, коридор арсары болуп союлуп турганымдай, юй топ сайлауу тишпур кыатыма келеди да: «Сени доктор бла селештиргени ошотуп турганма. Сага бир затты айтырчы союме. Тюзонлей Есентукни шахарга бар да, анда урология бөлүмюна таматасса Айранын Романга тобе, Уста, билими бир бирик болгон докторду. Ташларын кы, бизини да кетерип, бир ыйкыны ичинде сау-саламат ююнгө кыайтырчы этер. Шешалны такыянап аила бла, жылы бла айланамаса Алай бир болсун»-деп, кеси ишине этирди.

Тюзонлей Есентукни болыныасына барам. Айраннын да кабинетинде кыатыгыла бла юрөшө турганлай тамак. Анализириме бек эзелет кыардым деп этип буюр окуйду. Кычан, кылай арууганым, не дарманна ичегенин, шендо сауудуу кылай болганын соралды да, жууалап кыатык кыатык жазды. Айранда: «Анализириме этип берди, жаңгыдан этер керекиси жокду, тамбла тош заманган сени жарырыш. Операциян тын өтөрмөкди. Шинжини анык тюбюнгөнд чыгарган чыккы ачымазса. Бир жашыны ичинде суратат болу, ююнгө кыайтырса»-деп, телефон бла меддестраны чыкарды да, анга мени операцияга хазырлагыа буюрду.

Жинчи кюн айтканынгарча, мени операциа столга салдыла. Роман мени бла сөлөшөди, чам, лакыярда этеди. «Бизге не тилегин барды»-дейди. Мен да алагы, ойнап: «Кыуугуымда пинцетизини унутпалык»,-дейме. Барсым да жөндөм бим бла тумра, жалаңда этин суукк тыгенин сеземе. Кысык заманын ичинде кыуугууму ичинден гитче

жумуртка чаклы ташы чыгарып, кыол азыма саладыла. Хирург бигыгы лакыярда этеди: «Ма ташынгы Ююнгө элт, хуна кыларга жартыра»-деп. Мени операцианы ади этеделе деп сакялап турсам, мени палатгага элтирге арбаны кептередиле. Сегизинчи ююнде Роман мени ююме жиберди, бир кыуум жорукта юйрөтөди. Аны айтканын элтип, кысык заманын ичинде итге айландым.

Аны ююнде жазганымы дагыда бир хыйсабы. Бу аруу

лурга чакырады, къыйынны кыызганмай телерге да айтады. Алайда экиси да таньшадыла: «Мен Ездөланы Абууну жашы Абдулахма»-деп мыйнады. Эрмени уу Панасьян Вахтанг болганын айты.

Юйге жыйышканда, эрмени жалчысына малларын, саулыктын иктерин аланы бауларын да кыроетеди. Ездөн улу тууралыны бары ишин да кесине алады. Сюттеринден тау бишаклыла, кыймакк, сют баш, жуу жыйып башайды. Тау айран этерге да унутпайды. Эрмени уу анга кыууанды, испас этеди. Айранны а артыкка бек жаратады. Абдуллах ол кюндөн башлап малланы хар затларын да ие бойды. Жукурда, тау бишаклыла этип, чыккырга жыды. Ыйык кюн а, шахарга этип, базарда сатып, шайы шайы бла келтирип, Вахтанга берип турды. Бу иштерде анга Вахтангнын кызы да болушуп тебейрди.

Бир кюн эрмени Абдулахна кесине чакырады. Отуоңуа олтурду, аш да ашай, ушактагы киредиле. «Багыла Абдуллах, сен мени жашым этмезикчи этесе. Жюргим сага бек ырады. Эдим мен кесим келечикчи этип, сага кыатын алып муратка киргенме. Сен ол затка кылай кыарса? Жюргини ыразы болмаган затны эт деп кысарык тойломо»,-деди Вахтанг.

Мен да сени атаман башка кермейме. Не айтсан да, аны этерикме. Манга аманлык излемегениги мени билеме,-деп жууалады таулу шах. «Алай эсе, мени кызым Армида жангыс селбимди. Мен аман болганын гениди. Сени барыбыз да жаратабыз. Юйорюбюзге кыошханыз. Армиданы кесинге юй бычеге алы. Мен ююме, мюлокме не бол»,-деп, айтуун тохтаты Эрмени киши.

Абдуллахны кыызга кызо эртерден кылар эди. Алай өлөшчирге уу базымнай турган эди. Ишине адеги бла этеделе. Ездөн улугу уу, базарга жорюк, олту, бишакк, айтаман турган кыоюн «айран жан» деп атагандыла. Ма алай бла жаратылганды эрменде жангы тукум-Айранын деп. Алайда оч жашы бла эки кызым Минданданы эсерюлери, аны энци оюмлары да кирген «Кериуан жулдуз» халкыны фыйгамдырыла улуу сюймеклик бла жазылыганды.

Толтурланы Зейтуну «Кыям бла Коста» деген статьясы догорула жазылыгына аталган эсе да, автор бу эки акыялманы чыгармаларында жуууклыкны: кыара халкыга, аны жашуу болумуна, тишпурну кыюусула жазырына жарыштырып олту, ачыккылайды. Кыям бла Коста бир

кыатын алып муратка киргенме. Сен ол затка кылай кыарса? Жюргини ыразы болмаган затны эт деп кысарык тойломо»,-деди Вахтанг.

Мен да сени атаман башка кермейме. Не айтсан да, аны этерикме. Манга аманлык излемегениги мени билеме,-деп жууалады таулу шах. «Алай эсе, мени кызым Армида жангыс селбимди. Мен аман болганын гениди. Сени барыбыз да жаратабыз. Юйорюбюзге кыошханыз. Армиданы кесинге юй бычеге алы. Мен ююме, мюлокме не бол»,-деп, айтуун тохтаты Эрмени киши.

Абдуллахны кыызга кызо эртерден кылар эди. Алай өлөшчирге уу базымнай турган эди. Ишине адеги бла этеделе. Ездөн улугу уу, базарга жорюк, олту, бишакк, айтаман турган кыоюн «айран жан» деп атагандыла. Ма алай бла жаратылганды эрменде жангы тукум-Айранын деп. Алайда оч жашы бла эки кызым Минданданы эсерюлери, аны энци оюмлары да кирген «Кериуан жулдуз» халкыны фыйгамдырыла улуу сюймеклик бла жазылыганды.

Толтурланы Зейтуну «Кыям бла Коста» деген статьясы догорула жазылыгына аталган эсе да, автор бу эки акыялманы чыгармаларында жуууклыкны: кыара халкыга, аны жашуу болумуна, тишпурну кыюусула жазырына жарыштырып олту, ачыккылайды. Кыям бла Коста бир

адамланы да кыоркунуулыкларын жалчытырга борчулдуу бергенди. «Мен айтканын динге кертти кыло бла берилген адам бир заманда аман иш этерик тойлоодо. Биз диннге кыажу тойлоубюз - биз законсуздуккабыз кыажу.

Хавчапаны айтканына кере, биогнолжодок имамла кылапайла болганлары да улму магына жатпай турду. Ала кызуулукларын толтурган жерледе жашаганын жарыштырып, кыайгырууларын кимден да ий биледиле мн алагы болушурга болукудыла. Аны себепи аланы дин жаны бла билмилери терен болурга керекди.

Кеп проблемала адамла исламны жорукларын билмегенден чыккысанларын чертгенди Аслан Башоров кесини селешююнде.

Динни ююнде ахырда бир ангылаулары болмаганына айттып, болуму бютөн осп этеделе,-дегенди ол. - Адамла парыз нызамны билдире керекдиле, алай шоклода ислам динни ююнде лекцияла бардырду да хата келтирик тойлоодо.

Сюзюгөн проблеманы ююнде кесини оюмун Экинчи Лескени ийманы Шихбан Кагермазов билдиргенди. Аны айтканын кере, хар зат да юйрөтүндөн башланды, аны себепи бек башы - ёсуп келген тлопюни тоз юйрөтүндө.

Залина ГАУТЖЕВНА, Лескен району администрациясы пресс-службасы.

Битеу Россейни эсиндеди...

1812 жылдагы Ата журт уруш - бизни Тууган жери-бизни тарыхыны жарык бети. Ол урушда орус халкыны уллу патриот сезимини өз жигерини ачык кыроюткендиге. Ол урушда кыралны битеу милдеттерини келечилери Ата журтну кыорууга бир кыбик союенген эдиле.

Заман дегенин халкыны эсе ноночу тойлоодо, онекинчи жылда болган ол уллу сермеше аны сейрин чырта азыландырмаганды. Аны жигерлерин эм ол заманда болган ишлени. Кесерини жанларын аймаганды, бизни эркинлигибизни эм милеттин намысын кыорууга алганын эм кыраалдыбызны баш эркинлгини

сакылаганыны бир киши да унутурук тойлоодо.

Ол Ата журт урушу Бордино сермеш эчир жерин алады. Арда Наполеон ол сермеше «дементлени сермеш» деп атаган эди. Ма ол башлаган эди француз аскерини ууатууну.

Бордино... Узакка кылаган, аны бла бирге бизге бек жууук болган сездю! Ол ата журту эм дуния исторяга кирип жер алын сездю. Ол орус халкыны истини, махтаулугун эм жигитлигин кыроуткен сездю. Россейни хар патриотуну өхтемлиги ол сөз бла, аны ахырзамандык озган кезуюу бла эм келе турган заманы бла байламыдыла.

БАСМА

Молкорт тилде чыгыучу суратто-адабият, жамоубазны кылогь олгоннай, ачиде не затла басмаларынларын билдире излейбиз. Аны бу конлде чыгарган 4-чо номери байды, хар окутуучу жамоат эсинде турганды кесини сейнере кере окур материял табарыкыды деге болукуду.

Журнал а Мечиланы Кязими 150-жылдыгына аталган статья бла башланады. Шауаланы Минданданы эсерюлери, аны энци оюмлары да кирген «Кериуан жулдуз» халкыны фыйгамдырыла улуу сюймеклик бла жазылыганды.

Толтурланы Зейтуну «Кыям бла Коста» деген статьясы догорула жазылыгына аталган эсе да, автор бу эки акыялманы чыгармаларында жуууклыкны: кыара халкыга, аны жашуу болумуна, тишпурну кыюусула жазырына жарыштырып олту, ачыккылайды. Кыям бла Коста бир

Юлюр Бодумма

Алла Пугачёваны туудугун урлагандыла

Дани Москвада окуп турган школунга ал оюн кюнон бармаганын, Биринчи сентябрда да школ линейкада болмаганды.

Пугачёваны ююнде болум кыайгыды. Аны кызы Кристина Орбакайтени бла аны алгынын эри Байсаров Русланны араларында бийламык бек кыатылганды. Руслан 11-жылгы жашын Динни камкуллада биргисине туугарга деп алып кеткен эди. 1-чи сентябрда сыйб анасын - Кристинга кыайгырылганды.

Махтаулу жашларыбызга эм кызыларыбызга атагандыла

жыл тууп (1859 жыл), кыдарлары да бирча насысыз болганына да эс бурды Зейтун. Хетгурюну молкорт тилге кыорюлген халпарын, назмуларын да окур амал барды мында.

Быйыл молкорт литературда бек фахмулу поэттен бирине - Моксаланы Магомте - 70 жыл болуук эди. «Минги-Таун» кезуюу чомерин жарыштырды, анга да бир талай бет атагандыла. Поэти кыалам кыарындашлары аны ююнде оюмларын Салых, Магомте тюрлю-тюрлю жылда жазылган назмуларын да басмалагандыла.

Жер жоюнде, халкыны кыайсы да ахшы, беллиги улпанылар, кызыларын сагынып өхтеменедиле. Насыпха, аллай адамларды бизни да бардыла. Алауаны бир кыуууму ююнде жур дуни» деген романында оозок, «Милетте беллиги адамлар» деген кесегинде окурга

болукуду. Бу жол окуучуу кеп жылыны ичинде уллу кыуулукта ишлеп келген Тюменланы Мураддини, Азербайджанга жаркыландыруу иште уллу кыйын салган таулы кызы Абалааны Ханифраны, немис тили ююнде немисли профессорла бла даулашкан Аликаланы Рашитини эм Минги таудан Эверестте Тейри кызын тарткан Елмезланы Абдул-Халимин ююсеринден толурак билдикли. Авторла Шауаланы Хасан, Эфендиланы Салых, Хуналианы Мухаммет эм Саракуланы Асият, жигитлерини жашууларында колголе келтирип, ачыккылайды аланы ыгыгылы жолпарын.

«Проза», «Поэзия» деген бетле да окуучууну өз литературбиз бла шагырей этиючюдөле. Шауаланы Минданданы «Бузулган дуни» деген романында оозок, Ботталаны Абдул-Халимин назму-

лары аланы кыууандырыла деп ышанчырады. Биттирланы Тамараны халкк жырчылагы аталгын статьясы да кеп ташады турган шартланы ачыккылайды.

Чам халпарланы ким союмейди? Халк фахмула да бизне не заманда да сейрге кыюдыла. Алагы, «Биллечтега», жаш кыаламла берилген бетле бла тературбизны бек сонгоно халкыошну республикада жазыучула бла да шагырей этеделе.

«Минги-Таун» ичинде суртала анга кыууат бередиле. Журналны тышында халк уста Бачиланы Хамзатла сураты, аны ишлеген бичакчылары, баша затлары да таулуланы темир иште устакчыларын ачыккылайды, эсибизге нарт Дебетин тошоре.

Кысык айтканда, журналда окуулукк, кимни да келюн кетюрлөк материял бардыла. ТАШЛЫЛАНЫ Асият.

Дани бла бирге аны энци докумен-терин барысын да алып кеткен эди). Шендо ачык болганын, сабий, бир жары да бармай, ата-сы бла Чеченде жашаганды, анасы уу аны ююнде бир зат да билмегенди. Жюргөн халпары кыра кере, атасы Динни кеси юйрөйтрге изледил эм аны бла бирге жашаса союди.

Алла Пугачёва бла Кристина Орбакайте аныкты тынгылаууны кызы туралды. Аны биз да ангылабыз.

Дани бла Байсарову шендоюу болумлары бек кыйнады. Аны бла бирге кыоркуулдуу - бу болум анга кыатышкандыны барысына да уллу проблемалды, - деп билдиргенди «Комсомольская правда» келечисине Примадоннаны ююнде, бу кыйынлыкны ююнде кесини оюмун айти Орбакайте келечисини. Эпигада, Руслан Байсаров бла селешиле тыгырыкыга жетип

тохтаган болура. Кристина не этерин билмей турду. Ол жаны бла телефон бла селешир онг окуму тапмайды. Кыайда болганын да, кыайда жашагынын, огузгуну да билмедиле.

Пугачёваны чечени кыуюу Кристина район ошондо Орбакайте кыатышканды кесине тапкыкыга ошу этдирмек юйрөшгенди. Алай бла жашы анасы, сюд жыйылууга кыатышп, кесини оночун айтпалык кыалганды. Аланы оюнде ол арта билгенди. 1-чи сентябрда, геюрге келе, Алла Пугачёва бла Кристина Орбакайте Москва-ны содлерини берген болгандыла эм завление жазып бергендиде. Алла Пугачёва сюд процесс жабык халда бардырысын деп тилегинди.

Материалы Мария РЕМИЗОВА бла Раиса МУРАШКИНА хазырлагандыла.

«КП»-ны досесинден

Кристина Орбакайтени биринчи граждэн эри аты айтылган жырчы Владимир Пресняков болганды. Ол аланы биринчи сыйкемликтери эди. Владимир бла Кристина бирге кыызга 16 жыл толгандын сора жашап баштагандыла. 1991 жылы ананы жашары Никита тууганды.

Кристинаны экинчи граждэн эри аты айтылган бизнесмен Руслан Байсаров эди. 1988 жыл-

да Кристинаны бла Русланны жашлары Дани тууганды. Болсада ала кесерини жашууларын закон бла бетигемгендиде. Кристина шендою эри Михаил Земцов, америкалы оруслу бизнесмен бла, законду нехк этдирип, 2007 жылда жашап башганды. Жырчы биогнолжодок насыптыгынын бир неча кере халкк алынды айтканды.

«Комсомольская правда» газетден.

ЖЫЙЫЛЫУ

Кеп хата жажилликден чыгады

Лескен району администрациясында власть оргнаны бла дин биринчи бла бийламык жазууларын ююспөрдү аркы бла комиссияны жыйылуу болууды. Анга КЯМ-ни Информация коммуникацияла, жамоат биргилууну эм жаш тлононо ишлери жаны бла министрствону бөлүмюно таматасы Арсен Мукоев, КЯМ-ни Муслиманларын дин управленяларын председатели болушкычу Алим Сижакев, район администрацияны башчысы орбасары Доти Божов, району прокуратурун орбасары Аслан Башоров, ФСЕ-ны башчы Мурат Хавчапаны район райискомны Зюбрий Кунашев, элени администрацияларын башчылары эм иймалары да кыатышкандыла.

Жыйылуучу комиссияны председатели орбасары Доти Божов ачканды эм бардырганды. Кесини селешююнде Арсен Мукоев, дин экстримизмин проблемасы исламны бирле терс ангыланарында, анга билим берюно, айтп англылатуу болушкылары бла кыажу сюилерге болуугун черттеди.

Дин экстримизмин ююнде айтканда, эсинге право нызамны сактылаганга келедиле. Ол тамыры бла да терсди. Право нызамны сактылаган органла динни терс ангылангандыга кыажу сюилерге керек тойлоодо, ол кыралны бла обществоно борчаларды, - дегенди Мукоев.

Аны айтканына кере, дин кылдуучулары не заманда да кыалары бийке, кесерини да жашуучу хар жаңыдан да билмилери, ангылаулары болганды. Биогнолжодок имамла ол даражага келтирге керекдиле. Динни бла властын борчалры бирди - бу дунияда жашаганыны мамырлыкларын, кыоркуулукулукларын сактау. Ала, бир бирден айырмалык, шендо кыралга кыоркуу салган амандыкыга бириги, кыажу сюилерге керекдиле.

Мектепте жюргөнгөле, Алахка кылуук этенгеде терс жамиледе кыарганылар бирш иш болганын чертгенди.

Дин бизни амандыкыга юйрөтөдү, дайым да ахшы ишле этерге чакырады, - дегенди ол. - Жаш адамларыбыз билеки киши иштеринде пешкала болуу керек. Аны кызуу аманга аманга аманга чыгарып борчулук. Келмиз, алгылыкта турган проблемаланы биригип тамамлаык. Алла биз бек анда он берсин.

Сижакевни айтканына кере, билимизлик бла адесизлик кеп хаталаны туудурадыла. Аны селбип Муслиманланы дин управленясы адамлагы дин жаны бла билим берир муратта кытала чыгарып башарыканды. Аны бла бирге билеу мекиттеде да медиресе-школа ачарга ошу этилгенди.

Ызы бла Мурат Хавчапеч кесини селешююнде былай айтканды: «Право нызамны сактылаган органла динни терс ангылангандыга кыажу сюилерге керек тойлоодо, аны тоз айтасыз. Биз кырайыбызны, анда жашаган

